

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філософський факультет
Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖЕНО
На засіданні кафедри психології
філософського факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 31 серпня 2021 р.)
Завідувач кафедри

проф. Грабовська С. Л

Силабус
з навчальної дисципліни
ПП01.19 ПОЛІТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ
що викладається в межах ОПП «Психологія»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
для здобувачів спеціальності 053 Психологія
2018 року вступу

Львів 2021

Силабус курсу «Політична психологія»
2021-2022 навчального року

Назва курсу	Політична психологія
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Коперніка 3
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філософський факультет, кафедра психології
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	05 «Соціальні та поведінкові науки»; 053 Психологія
Викладачі курсу	Карковська Руслана Ігорівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Петровська Інґа Ростиславівна, кандидат технічних наук, доцент кафедри психології
Контактна інформація викладачів	ruslana.karkovska@lnu.edu.ua тел. (032) 261-68-92
Консультації по курсу відбуваються	Відповідно до розкладу консультацій Passcode: 7pgmxz
Сторінка курсу	https://filos.lnu.edu.ua/academics/bachelor/spetsialnist-psykholohiia-053
Інформація про курс	Курс «Політичної психології» викладається впродовж 8 семестру студентам 4 курсу, які здобувають перший (бакалаврський) рівень вищої освіти. Курс передбачає 18 лекційних аудиторних годин, 18 годин семінарських аудиторних занять та 54 години самостійної роботи студентів. Підсумкова форма контролю знань студентів – іспит.
Коротка анотація курсу	Курс «Політичної психології» знайомить студентів з психологічними аспектами функціонування політичної системи суспільства (особливостями політичної свідомості, політичної соціалізації, політичної комунікації, політичної активності). <i>Об'єктом</i> курсу є психологічні особливості особи та групи як суб'єктів політики. <i>Предметом</i> курсу є політична свідомість та політична активність на рівні особистості, групи та суспільства.
Мета та цілі курсу	Мета курсу – формування знання та розуміння психологічних аспектів функціонування політичної системи суспільства та розвиток готовності до конструктивної політичної взаємодії на основі критичного осмислення суспільно-політичних явищ. Курс спрямований на досягнення таких компетентностей: Загальні компетентності ЗК 3. Здатність до застосування знань для розроблення проектів, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику. ЗК 4. Здатність до розв'язання значущих соціальних, наукових, культурних, етичних та інших проблем. ЗК 5. Здатність до критичного аналізу, оцінки та синтезу нових ідей. ЗК 6. Уміння ініціювати інноваційні комплексні проекти, брати на себе соціальну відповідальність за їхні результати. ЗК 7. Здатність саморозвиватися і самовдосконалюватися впродовж життя. ЗК 8. Здатність професійно спілкуватися державною мовою з широкою науковою спільнотою, фахівцями-практиками та громадськістю, грамотно вибудовувати наукові тексти. ЗК 9. Здатність професійно спілкуватися іноземною мовою з науковою спільнотою та фахівцями-практиками, ефективно опрацьовувати літературу та будувати наукові тексти іноземною мовою. Фахові компетентності: ФК 1. Знання закономірностей та механізмів функціонування психічних феноменів на рівні індивідів і спільнот. ФК 3. Знання прийомів і технік вивчення психіки та впливу на психіку. ФК 5. Використання засобів психологічної просвіти і фахової психологічної підготовки. ФК 8. Знаходження оптимальних шляхів конструктивного розв'язання наукових і прикладних проблем людської діяльності.
Література для вивчення дисципліни	Основна: 1. Білецька Т. В. Політична психологія: навч. посіб. – Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г. [вид.], 2014. - 231 с. 2. Гарькавець С.О. Психологія політичного вибору : Навч. посіб.; Східноукр. нац. ун-т ім. В.Даля. - Луганськ, 2006. - 114 с. 3. Гозман Л. Я., Шестопап Е. Б. Политическая психология. – Ростовна-Дону: Феникс, 1996. – С. 113. 4. Грачев, Г.В. Личность и общество. Информационно-психологическая безопасность и

- психологическая защита / Г.В. Грачев. - Москва : ПЕР СЭ, 2003. - 304 с.
5. Дилигенский Г. Г. Социально-политическая психология / Учебное пособие для высших учебных заведений. – М.: Новая школа, 1996. – 352 с.
 6. Єфтені Н. М. Особливості формування політичної свідомості / Н. М. Єфтені // Політичне життя. - 2019. - № 4. - С. 66-70. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pollife_2019_4_12
 7. Кадлубович Т. Людина і політика: Навчальний посібник. – К.: КНУТД, 2011. – 99 с.
 8. Климанська Л.Д. Соціально-комунікативні технології в політиці: Таємниці політичної “кухні”: Монографія. – Львів: Видавництво Національного університету “Львівська політехніка”, 2007. – 332 с.
 9. Козирев М. П. Політична психологія: навч. посібник / М. П. Козирев. – Львів. ЛьвДУВС, 2018. – 648 с.
 10. Козлов В.В., Новиков В.В., Гришин Е.В. Политическая психология. – М., 2010. – 458 с.
 11. Куликова Л.В. Межкультурная коммуникация: теоретические и прикладные аспекты. На материале русской и немецкой лингвокультур / Л. Куликова// Монография. – Красноярск: РИО КГПУ, 2004. – 196 с.
 12. Лиллекер Д. Дж. Политическая коммуникация. Ключевые концепты / Пер. с англ. С.И. Остнек — Х. : Изд-во «Гуманитарний центр», 2010. – 300 с.
 13. Политические коммуникации: Учеб. пособие для студентов вузов / [Петрунин Ю. Ю. и др.]; под ред. А. И. Соловьева. — М.: Аспект Пресс, 2004. — С. 98 – 124.
 14. Ольшанский Д.В. Основы политической психологии. — Екатеринбург: Деловая книга, 2001а. — 496 с.
 15. Ольшанский Д. В. Политико-психологический словарь. – М.: Академический Проект, Екатеринбург: Деловая книга, 2002. – 576 с.
 16. Ольшанский Д.В. Психология масс. – СПб.: Питер, 2001b. – 368 с.
 17. Осгуд Ч. Метод семантического дифференциала в сравнительном исследовании культур (часть I). (Перевод с английского - М.Б. Вильковский) Социология: методология, методы, математическое моделирование. – 2012. – № 34. – С.172-201.
 18. Осгуд Ч. Метод семантического дифференциала в сравнительном исследовании культур (часть II). (Перевод с английского М.Б.Вильковский) // Социология: методология, методы, математическое моделирование. – 2012. – № 35. – С.175-204.
 19. Охрименко И.В. Электоральное поведение: теория вопроса: Учебное пособие: в 2 ч. Ч 1. – Волгоград, Издательство ВолГУ, 2002. – 52 с.
 20. Политическая психология: Учебное пособие для вузов / Под общей ред. А.А. Деркача, В.И. Жукова, Л.Г. Лаптева. – М.: Академический Проект, Екатеринбург: Деловая книга, 2001. – 858 с.
 21. Політична енциклопедія. Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. — К.: Парламентське видавництво, 2011. — 808 с.
 22. Політичний енциклопедичний словник: Навч. пібник для студентів вищ. навч. закладів. – К.: Генеза, 1997. – 400 с.
 23. Політичне лідерство: навч. посіб. / авт. кол. ; за заг. ред. В. А. Гошовської, Л. А. Пашко. – К. : НАДУ, 2013. – 300 с
 24. Райгородски Д.Я. Психология я психоанализ власти. Т. 2. Хрестоматия. - Самара: Издательский Дом "ВАХРАХ", 1999. - 576 с.
 25. Романюк А. С. Історія західних політичних вчень [Текст] : політичні доктрини ХХ - початку ХХІ ст. : навчальний посібник / А. С. Романюк. – К. : Знання, 2011. – 255 с.
 26. Траверсе Т.М. Політична психологія: навчальний посібник. – К.: Парламентське вид-во, 2013. – 240 с.
 27. Хазратова Н.В. Психологія відносин особистості й держави : Монографія: РВВ "Вежа" ВДУ ім. Лесі Українки, 2004.– 276 с.
 28. Харитонов М. В. Реклама и PR в массовых коммуникациях. - СПб.: Речь, 2008. - 198 с.
 29. Хрущ С., Островська В. Методи виявлення інформаційно-психологічних впливів в соціальних мережах // Цифрова платформа: інформаційні технології в соціокультурній сфері. 2019, Том 2 №1. – С. 60-74.
 30. Шестопап Е. Б. Политическая психология: Ученик для вузов. – 2-е изд., перераб. и доп. – М., 2007. – 427 с.
 31. Carney D., Jost J.T., Gosling S.D.; et al. The Secret Lives of Liberals and Conservatives: Personality Profiles, Interaction Styles, and the Things They Leave Behind // Political psychology. – 2008. – Volume 29. –№ 6. P. 807-840.
 32. Jost J.T; Glaser J; Kruglanski A.W. et al. Political conservatism as motivated social cognition

- // Psychological bulletin. – 2003. – Volume – 129. – № 3. – P. 339-375.
33. Mondak, J. J., & Halperin, K. D. (2008). A Framework for the Study of Personality and Political Behaviour. *British Journal of Political Science*, 38(02). doi:10.1017/s0007123408000173
34. Schlenker B.R., Chambers J.R., Le B. M. Conservatives are happier than liberals, but why? Political ideology, personality, and life satisfaction // *Journal of Research In Personality*. – 2012. Volume – 46. – № 2. – P.127-146.
35. Sears, D. O. (1993). Symbolic politics: A socio-psychological theory. In S. Iyengar & W. J. McGuire (Eds.), *Duke studies in political psychology. Explorations in political psychology* (pp. 113-149). Durham, NC, US: Duke University Press.
36. Skarżyńska K. Człowiek a polityka. zarys psychologii politycznej. –Warszawa: Skarżyńska Wydawnictwo Naukowe Scholar, 2005. – 414 s.
37. Pratto, F; Sidanius, J; Stallworth, L.M; at al. Social-dominance orientation - a personality variable predicting social and political-attitudes // *Journal of personality and social psychology*. – 1994. – Volume – 67. – № 4. – P. 741-763.

Додаткова

1. Андреева Я. Ф. , Гуленко С. В. Феномен політичної активності особистості // Проблеми політичної психології та її роль у становленні громадянина Української держави : зб. наук. праць / Асоціація політичних психологів України, Інститут соціальної та політичної психології НАПН України ; за заг. ред. М. М. Слюсаревського ; упоряд. Л. А. Найдьонова, Г. В. Мироненко. – К. : Міленіум, 2010. – Вип. 10. – С. 49-57.
2. Васютинський В. О. Психологічна правда про індивідуалізм і колективізм : монографія; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. – К. : Міленіум, 2016. – 138 с.
3. Вебер М. Типы господства Личность. Культура. Общество. – 2008. – Вип. 1 (40). – С. 31-47.
4. Гарольд Д.Л. Психопатология и политика: Монография / Пер. с англ. Т.Н.Самсоновой, Н.В.Коротковой. - М.: Издательство РАГС, 2005. – 352 с.
5. Грачев С.И. Терроризм и контртеррористическая деятельность: вопросы теории. (Учебное пособие)/ Электронная версия. / Под общей редакцией академика О.А. Колобова. – Нижний Новгород: ФМО/ИСИ ННГУ им. Н.И. Лобачевского, 2010. – 242 с.
6. Гришук А. Участь етнічних акторів Криму у реалізації політики пам'яті // Панорама політологічних студій. - 2014. - Вип. 12. - С. 291-299.
7. Євтухова Г. Ю. Проблемне поле саботажу в контексті сучасних теорій політичної участі / Г. Ю. Євтухова // Європейський політико-правовий дискурс. – Прага : Berostav Druzstvo, 2017. – Т. 4, вип. 1. – С. 67–72.
8. Дембицька Н. Валюк О. Архітектоніка образу ефективного політика: репрезентації в політичній свідомості молоді // Соціальна психологія. - 2007. - № 2. - С. 27-40
9. Воронова Т. В. Імідж політичної партії як чинник електорального вибору // Вісник Дніпропетровського університету. – 2010. – № 9/2, Вип. 20. – С. 138-142.
10. Вятр Е. Й. Социология политических отношений / Пер. В. Скляр, А. Николаев. — М.: Прогресс, 1979. — 464 с.
11. Володин К.С. Гаэтано Моска и Вильфредо Парето: обзор теории // Современные политические процессы. – 2012. – № 1. – С. 35-41.
12. Имидж лидера : психологическое пособие для политиков / [Е. Абашкина и др.] ; отв. ред. Е. В. Егорова-Гантман. - Москва : О-во "Знание" России, 1994. – 264 с.
13. Кадлубович Т. Людина і політика: Навчальний посібник. – К.: КНУТД, 2011. – 99 с.
14. Московичи С. От коллективных представлений - к социальным // Вопросы социологии. 1992. № 2. С. 83-95
15. Позняк Д. Соціально-психологічні механізми політичного самовизначення учасників електорального процесу // Психологічні перспективи. – 2003. – № 4. – С. 49–54.
16. Політологія: Навч. посібник / О.О. Волинець, М.П. Гетьманчук, В.В. Гулай, С.І. Дорошенко, І.Р. Малик, О.Ю. Мороз, Р.Я. Пасічний, О.В. Піскорський, П.П. Ткачук, В.І. Харченко. – Серія “Дистанційне навчання”. – № 28. – Львів: Видавництво Національного університету “Львівська політехніка”, 2005. – 360 с.
17. Політологія: Навчальний посібник / М. П. Гетьманчук, В. К. Гришук, Я. Б. Турчин та ін.; За заг. ред. М. П. Гетьманчука. — К.: Знання, 2010. — 415 с.
18. Резнік О. Диспозиційна модель психологічного механізму політичної самоідентифікації індивіда // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2001. – № 1. – С. 90–98.

19. Слюсаревські М.М. Психологія як наука: порівняльний аналіз шляхів становлення та розвитку за рубежом та в Україні // Психологія і суспільство. 2009а. – 4. – 107-118.
20. Слюсаревський М.М. Історія становлення політичної психології на зарубіжних і вітчизняних теренах // Збірник наукових праць. / Асоціація політичних психологів України, Ін-т соц. та політ. психології НАПН України; за заг. ред. М. М. Слюсаревського; Упоряд. П. П. Горностай, Л. О. Кияшко, Л. А. Найдьонова. – К.: Міленіум, 2008. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.twirpx.com/file/875077/>
21. Слюсаревський М. Політична участь як особливий „зріз” політичної поведінки // Політичний менеджмент. — 2009б. — № 5(38). — С. 8-18.
22. Соловьев А.И. Политическая коммуникация: к проблеме теоретической идентификации // Полис. – 2002. – № 3. – С. 5-18.
23. Телегіна К.А. Теорії електоральної поведінки та можливості їх застосування в Україні // Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства. – 2009. - № 15. С.123-128.
24. Трегубов Н. А. Факторы голосования: вопросы классификации и анализа. – Полис. Политические исследования. 2017. № 3. С. 119-134.
25. Турецька Х. Психоаналітична модель політичної активності // Вісник Львівського університету. Серія психологічні науки. – 2020. – №6. – С. 122–12.
26. Хомуленко Т., Хомуленко Б. Дихотомія „авторитарність-демократичність” в онтогенезі особистості // Психологія і суспільство. – 2004. – № 4 (11). – С. 146–153.
27. Шурко О. Вплив політичного іміджу на свідомість громадян // Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії. – 2018. – Вип. 17. – С. 261-266.
28. Эриксон Э. Детство и общество. – Изд. 2-е, перераб. и доп. / Пер. с англ. — СПб.: Ленато, АСТ, Фонд «Университетская книга», 1996.— 592 с.
29. Юрій М.Ф. Політологія. Навчальний посібник. – К.: Дакор, КНТ, 2006.- 416 с.
30. Грабовська С., Карковська Р., Томчій О. Які політики мають шанс на прихильність молоді: диспозиційний ракурс // Проблеми політичної психології та її роль у становленні громадянина Української держави. - К., Золоті ворота, 2012. – Вип. 13. – С. 213-226.
31. Туркова К. Мовні портрети кандидатів в президенти України. Голос Америки. Блог «Моя Америка». URL: <https://ukrainian.voanews.com/a/candidates-speechhabits-/4853695.html> (дата звернення: 08.02.2020)
32. Шейгал Е.И. Семиотика политического дискурса [Текст] : дис. ... д-ра филол. наук. – Волгоград, 2000. – 433 с.
33. Cohen M.J. Protesting via the Null Ballot: An Assessment of the Decision to Cast an Invalid Vote in Latin America. *Political Behavior*, 2017. doi:10.1007/s11109-017-9405-9
34. Denk T., Christensen H. How to classify political cultures? A comparison of three methods of classification. – *Quality & Quantity*, 2016, January , Vol.50, Issue 1, p.177-191.
35. Rokeach M. *The Open and Closed Mind. Investigations into the nature of belief systems and personality systems.* Basic Books, New York, 1960. – 447 pp.
36. Hofstede G. The 6-D model of national culture. URL: <https://geerthofstede.com/culture-geerthofstede-gert-jan-hofstede/6d-model-of-national-culture/>
37. Garzia D. (2011) The personalization of politics in Western democracies: Causes and consequences on leader–follower relationships. *The Leadership Quarterly*, 22(4), 697-709.
38. Lalancette, M., & Raynauld, V. (2019). The Power of Political Image: Justin Trudeau, Instagram, and Celebrity Politics. *American Behavioral Scientist*, 63(7), 888–924. <https://doi.org/10.1177/0002764217744838>
39. Ziller R., Stoillene W., Jackson R., Terbovic N. Self-other orientations and political behaviour. In: *A psychological examination of political leaders.* Ed. M. Hermann, T. Milburn. - N.Y.: Free Press, 1977. Pp. 176 – 204.

Інтернет-ресурси

Разумков центр. URL: <http://razumkov.org.ua/>
 Фонд демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва. URL: <https://dif.org.ua/>
 Інститут соціології НАПН України. URL: <http://i-soc.com.ua/>
 Соціологічна група Рейтинг. URL: <http://ratinggroup.ua/>
 Інститут соціальної та політичної психології АПН України. URL: <http://ispp.org.ua/opituvannya-gromadsko%20d1%97-dumki/>
 Центр SOCIS. URL: <http://socis.kiev.ua/ua/category/all-ua/>
 Асоціація політичних психологів України URL: <http://appu.com.ua/>

Тривалість курсу	90 год. (3 кредити)
Обсяг курсу	36 годин аудиторних занять. З них 18 годин лекцій, 18 годин семінарських занять та 54 години самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Курс спрямований на формування у студентів:</p> <p>Знання та розуміння кола явищ, які входять в предмет політичної психології, структури і форм політичної свідомості, форм і факторів політичної активності, стадій і форми політичної соціалізації особистості, параметри політичної культури, загальні вимоги до успішного іміджу політичного лідера та типи іміджів, учасників і сучасні тенденції політичної комунікації, соціально-психологічні фактори електоральної поведінки, психологічні особливості прихильників різних політичних доктрин.</p> <p>Вміння ідентифікувати раціональні та ірраціональні спонуки політичної активності осіб та груп, враховуючи масові настрої та громадську думку у суспільстві.</p> <p>Вміння грамотно застосовувати термінологію для опису психологічних механізмів функціонування політичної сфери; коректно висловлюватись у ході обговорення суспільно-політичних проблем.</p> <p>Здатність шукати та опрацьовувати інформацію з різних джерел (наукова література, результати соціологічних опитувань), яка стосується психологічних сторін політичної сфери суспільства.</p> <p>Розуміння і прийняття соціальної відповідальності спільнот та осіб (зокрема своєї) за розвиток політичної культури суспільства і популяризацію демократичних цінностей в рамках як політичної, так неполітичної діяльності.</p> <p><i>Курс спрямований на досягнення програмного результату:</i></p> <p>ПРН 18. Знання змісту та структури політичної свідомості, форм і чинників політичної активності, особливостей формування іміджу політичного лідера, специфіки масових політичних явищ; здатність до критичного аналізу психологічних аспектів політичної ситуації; уміння спілкуватись в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю з питань психологічних аспектів функціонування політичної системи суспільства.</p>
Ключові слова	Політична свідомість, політична активність, політична соціалізація, політична комунікація.
Формат курсу	Очний
Теми	СХЕМА КУРСУ**
Підсумковий контроль, форма	іспит у формі тестування в кінці семестру
Пререквізити	Курс базується на знаннях студентів, які вони отримали, вивчаючи попередні курси: Соціальна психологія, Політологія, Психологія конфлікту.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекція, бесіда, робота в малих групах.
Необхідне обладнання	Проектор або персональний комп'ютер.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <p>Робота на семінарсько-практичних заняттях 26 балів (18 балів за інтерактивну роботу на семінарських заняттях; 8 балів – індивідуальні усні/письмові відповіді на семінарі, 4 відповіді по 2 бали).</p> <p>24 бали – модулі (2 модулі у формі тестування по 12 балів).</p> <p>50 балів – письмовий іспит (50 тестових питань по 1 балу за правильну відповідь).</p> <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>Жодні форми академічної недоброчесності не толеруються.</p>
Питання <u>екзамену.</u>	<p>1. Політична психологія як галузь. Історія розвитку політичної психології</p> <p>Предмет політичної психології.</p> <p>Історія виникнення політичної психології (ідеальна держава Платона, характеристики суспільних прошарків за Арістотелем, погляди Н. Макіавеллі, обґрунтування державної влади Т. Гоббса, французька школа психології мас, елітизм як течія політичної думки, психологічні дослідження політичних лідерів (Г. Дуайт Лассувел, Е. Ераксон).</p> <p>Становлення політичної психології в 40-90-х ХХ ст.</p> <p>2. Політична соціалізація особистості</p> <p>Напрямки досліджень в політичній психології</p>

	<p>Параметри політичної культури. Зміст і процеси в рамках політичної соціалізації. Первинна і вторинна політична соціалізація. Форми політичної соціалізації (пряма, опосередкована). Чинники політичної соціалізації особистості. Політична соціалізація як надбання особистістю соціального капіталу.</p> <p>3. Політична свідомість Визначення і складові політичної свідомості. Характеристики соціально-політичних знань та уявлень. Концепція соціальних уявлень С. Московічі. Механізми формування соціально-політичних уявлень. Когнітивна типологія соціально-політичних уявлень. Форми політичної свідомості Громадська думка і масові настрої. Типологічна модель індивідуально-психологічного образу держави (Хазратова Н.).</p> <p>4. Психологічні аспекти політичної орієнтації Визначення політичної орієнтації. Політичний спектр. Базові цінності лівих та правих політичних сил. Двовірна модель партійно-політичної системи Г. Айзенка. Концепція авторитарної особистості в психології (Т. Адорно, М. Бурно, Е. Фромм). Догматична особистість (М. Рокіч). Коллективістична та індивідуалістична спрямованості особистості.</p> <p>5. Політична активність особистості Форми політичної активності. Основні функції професійної політичної діяльності. Класифікація факторів політичної участі Лестера Мілбрайта. Психологічні (особистісні) фактори пасивності суб'єкта політики (фрустраційна реакція; особливості самосвідомості; регламентація бажань і своїх потреб; жорсткість етичної системи). Флешмоб як форма соціально-політичної активності.</p> <p>6. Політична комунікація Визначення і суб'єкти політичної комунікації. Лінійна модель комунікації за Г. Лассуеллом. Модель політичної комунікації Жана-Марі Котре. Модель (рівні) політичної комунікації (Д. Дж. Ліллікер). Пряма та опосередкована політична комунікація. Чутки і плітки в політичній комунікації. Опосередкована масова політична комунікація. Тенденції в МПК.</p> <p>7. Політичне лідерство Політичне лідерство як один з феноменів суспільно-політичного життя (поєднання ознак лідерства та керівництва). Функції політичного лідера. Основні критерії сприйняття об'єктів (Ч. Осгуд). Загальні вимоги до ефективного іміджу політика. Типологія іміджів політика (Р. Шварценберг). Складність Я-концепції (Р. Зіллер) та когнітивний стиль (концептуальна та інтегративна складність) (Ф. Тетлок) політичних лідерів. Типи політичного лідерства (М. Вебер, В. Парето, С. Вятр, Г. Авцинова). Психологічна характеристика диктаторів (К.Г. Юнг).</p> <p>8. Психологічні аспекти електоральної поведінки Форми електоральної поведінки. Соціологічний підхід до трактування чинників електоральної поведінки (П. Лазарсфельд, Б. Берельсон, С. Ліпсет, С. Рокан). Соціально-психологічний підхід до електоральної поведінки (А. Кемпбелл) Теорія раціонального політичного (Е. Даунса) Концепція ретроспективного голосування (М. Фіорина) Теорія напрямків як підхід до трактування електорального вибору (Дж. Рабінович). Теорія партійного образу себе (Д. Батлер, Д. Стоукс). Маніпулятивний підхід у трактування електоральної поведінки (Д. Ділігенський)</p>
--	--

	Мотиви електоральної поведінки
Опитування	Анкету з метою оцінювання якості курсу буде надано студентам після завершенню курсу перед іспитом. https://forms.gle/EsvejhgkV3AT25y6

** Схеми курсу

Тиждень семестру	Дата	Форма діяльності, бали	Тема	Завдання для самостійної роботи, які необхідно виконати до семінарського заняття, год. <i>До кожного семінару необхідно вивчити і вміти пояснити матеріал, розглянутий на лекції.</i>	Література до теми
Змістовний модуль 1. Формування політичної психології та політичної свідомості					
		Лекція 1	1. Політична психологія як галузь. Історія розвитку політичної психології		Ольшанский (2002) Дилигенский (1996) Skarżyńska (2005) Слюсаревські (2009) Слюсаревський (2008) Траверсе (2013) Козирев (2018) Sears, D. O. (1993).
		Лекція 2	2. Політична соціалізація особистості		Політологічний енциклопедичний словник (Київ, «Гене́за», 1997). Політична енциклопедія (К.: Парламентське видавництво, 2011) Skarżyńska (2005) Denk, Christensen (2016)
		Семінар 1 2 бали – усна/письмова відповідь 2 бали – робота в групах	1. Політична психологія як галузь. Історія розвитку політичної психології	1. Історія розвитку політичної психології. <i>Аналіз праці Н. Макиавеллі «Володар»</i> <i>Джерело:</i> Макиавеллі Н. Государь. – М.: Планета, 1990. – 80 с. <i>Питання для семінару:</i> Система покарань і винагород в управлінні державою Сила і компетентність як ресурси влади Влада як вияв громадської волі (волі народу) Мораль і реалізація влади Матеріальні ресурси в реалізації влади Гнучкість як риса державця Формування позивного іміджу державця Взаємодія державця з близьким	

				соціальним оточенням 10 год.	
		Лекція 3	3. Політична свідомість		Дилигенский (1996) Єфтені (2019) Турецька (2020) Московичи (1992) Ольшанский (2001, 2002)
		Семінар 2 2 бали – усна/письмова відповідь	3. Політична соціалізація особистості	2. Політична соціалізація особистості. <i>Питання до семінару:</i> Визначення соціального капіталу, ознаки. Роль соціального капіталу у формування політичної культури і політичних практик в суспільстві. <i>Джерело</i> Рябов С.Г. Політична соціалізація як надбання особистістю соціального капіталу // Соціальне навчання: механізми розвитку політичних ставлень молоді : [наук.-метод. посіб.] / [І. В. Жадан, І. А. Дідук, С. І. Позняк та ін.] ; за ред. І. В. Жадан ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. — Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2012. — С. 90 – 102. 5 год.	
		Лекція 4	3. Політична свідомість		Дилигенский (1996) Єфтені (2019) Турецька (2020) Московичи (1992) Ольшанский (2001, 2002) Козирев (2018)
		Семінар 3 2 бали	3. Політична свідомість	3. Політична свідомість <i>Завдання: на основі вивченого матеріалу вміти визначити і розкрити зміст параметрів образу джержави. Знати типи образів державати та навести поведінкові (діяльнісні, вербальні) прояви їх вираження суб'єктом-носієм.</i> 1. Основні характеристики образу	

				<p>держави // Психологія масової політичної свідомості та поведінки / Відп. ред. В. О. Васютинський. – К.: Вид-во «ДОК-К», 1997. – С. 69 – 81.</p> <p>2. Хазратова Н. Типологічна модель індивідуально-психологічного образу держави // Соціальна психологія. – 2004. – № 4. – С. 3 – 13.</p> <p>5 год.</p>	
		Лекція 5	4. Психологічні аспекти політичної орієнтації		<p>Дилигенский (1996) Райгородский (1999) Хомуленко, Хомуленко (2004) Романюк (2011) Політологічний енциклопедичний словник (К. : «Генеза», 1997) Куликова (2004) Schlenker, Chambers, Le (2012) Pratto, Sidanius, Stallworth at al. (1994) Jost, Glaser, Kruglanski, at al. (2003) Carney, Jost, Gosling at al. (2008)</p>
		Семінарсько-практичне 4 бали – усна/письмова відповідь (політична свідомість) 2 бали - практичне	<p>3. Політична свідомість. Психологічні аспекти політичної орієнтації. Вивчення політичної орієнтації шляхом діагностики та зіставлення із самовизначенням.</p> <p>Суспільно-політичні погляди українців: Виділення провідних поглядів українців щодо прав людини. Виявлення узгодженості та суперечності в погляд. Формування висновків про важливість прав людини для українців, кого вважають відповідальним за дотримання їхніх прав, до якої політичної орієнтації тяжіють.</p>	<p><i>Питання до семінарсько-практичного для самостійного опрацювання:</i> Основні категорії прав людини: Пітер Д. Права людини. – Режим доступу до ресурсу: http://www.ji.lviv.ua/n21texts/jonson.htm</p> <p>За потреби глибшого розуміння скористатись самостійно знайденими джерелами. 3 год.</p>	<p>1. Що українці знають і думають про права людини: загальнонаціональне дослідження / [І. Бекешкіна, Т.Печончик, В.Яворський та ін.]; під заг. ред. Т. Печончик. – Київ, 2017. – 308 с. – Режим доступу до ресурсу: http://osvita.khpg.org/files/docs/1504784497.pdf</p> <p>2. Що українці знають та думають про права людини», яке показує як змінилося сприйняття прав людини в Україні за чотири останні роки. Загальнонаціональне опитування проведено Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва протягом 6–19 жовтня 2020 р. – Режим доступу до ресурсу: https://dif.org.ua/uploads/pdf/1752750785fd209f785d5b3.14537781.pdf</p> <p>Політичний компас. URL: https://www.voxukraine.org/showcase</p>
		Лекція 6	5. Політична активність		Політична енциклопедія (2011).

			особистості		Політологічний енциклопедичний словник (К. : Генеза, 1997) Слюсаревський (2009b) Гозман , Шестопап (1996) Кадлубович (2011) Юрій (2006) Политическая психология (ред. Деркач та ін., 2003) Mondak, Halperin (2008)
		Семінар 5 2 бали усна/письмова відповідь	4. Психологічні політичної орієнтації Модуль 1 (теми 1-4)	аспекти	<i>Самостійна робота:</i> <i>Завдання 1.</i> На основі опрацьованого тексту вміти пояснити сутність індивідуалізму та колективізму, розкрити переваги та недоліки кожної з цих орієнтацій. Васютинський В.О. Ідеологічні принади та перекручення індивідуалізму і колективізму // Васютинський В. О. Психологічна правда про індивідуалізм і колективізм : монографія / В. О. Васютинський ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. – К. : Міленіум, 2016. – С. 76-85. <i>Знайти результати 1-2 досліджень репрезентативної вибірки України, які би відображали орієнтацію громадян в межах континууму індивідуалізм-колективізм. (Дослідження можуть бути психологічними чи соціологічними опитуваннями). Підготувати письмовий аналіз знайдених результатів. Стислий опис результатів (за потреби окремих відомостей з дослідження, окремих питань з соц. опитування) з посиланнями на джерело (вказати повну назву та Інтернет-адресу), авторські коментарі та висновок. Підготовка до модуля 1. 11 год.</i>
Змістовний модуль 2. Політична активність як різновид соціальної активності					

		Лекція 7	6. Політична комунікація		Політологічний енциклопедичний словник (Київ, «Генеза», 1997). Кліманська (2007) Шейгал (2000) Лиллекер Д. (2010) Ольшанский (2001b) Соловьев (2002) Харитонов (2008) Грачев (2003) Хрущ , Островська (2019)
		Семінар 6 2 бали – усна усна/письмова відповідь	5. Політична активність особистості	Ісакова Т. О. Політичний флешмоб як форма реалізації нових ідентичностей в інформаційному суспільстві // Стратегічні пріоритети. – 2012. – №3. С. – 144 – 151. Ольшанский Д. В. Психология масс. — СПб.: Питер, 2002. — С. 51 – 68. Хевеши А. Толпа, массы, политика: историко-философский очерк. – М., 2001. – С. 16 – 23. 5 год.	
		Семінар 7 4 бали (за умови підготовленого письмового аналізу)	6. Політична комунікація.	Самостійно знайти і опрацювати відомості (в науковій чи навчальній літературі) про Інтернет-технології в політичній комунікації. Бути здатним детально розкрити зміст і навести приклади 3 технологій. <i>Підготувати стислий письмовий опис знайдених результатів. Обов'язково зробити посилання на використані джерела.</i> 5 год.	
		Лекція 8	7. Політичне лідерство		Rokeach (1960) Ziller, Stoillene, Jackson, Terbovic (1977) Вебер (2008) Воронова Т. В. (2010) <u>Дембицька Н.</u> (2007) Дилигенский Г. (1996) Абашкина и др. (1994) Осгуд (2012, Ч1-2) Политическая психология. Учебное

				<p>пособие для вузов / Под общ. ред. Деркача А. А., Жукова В. И., Л. Г. Лаптева. – М.: Академический Проект, Екатеринбург: Деловая книга, 2003. – 858 с.</p> <p><u>Шурко О.</u> (2018)</p> <p>Володин (2012)</p> <p>Вятр (1979)</p> <p>Авцинова Г.А. Политическое лидерство // Райгородский Д.Я. - Психология и психоанализ власти. Т.1. Хрестоматия. – Самара. Издательский Дом БАХРАХ. – С. 508-515.</p> <p>Політичне лідерство: навч. посіб. / авт. кол. ; за заг. ред. В. А. Гошовської, Л. А. Пашко. – К. : НАДУ, 2013. – 300 с</p> <p>Грабовська, Карковська, Томчій (2012).</p> <p>Туркова К. Мовні портрети кандидатів в президенти України. Голос Америки. Блог «Моя Америка». URL: https://ukrainian.voanews.com/a/candidates-speechhabits-/4853695.html (дата звернення: 08.02.2020)</p> <p>Garzia D. (2011).</p> <p>Lalancette, M., & Raynauld, V. (2019).</p>
	Семінар 8 2 бали	7. Політичне лідерство Характеристика диктаторів за К. Юнгом. Аналіз психологічних основ підтримки авторитарних політичних лідерів.	К. Юнг Диагностика диктаторов // Райгородский Д.Я. Психология я психоанализ власти. Т. 2. Хрестоматия. – Самара: Издательский Дом "БАХРАХ", 1999. – С. 553 – 571.	5 год.
	Лекція 9	8. Психологічні аспекти електоральної поведінки		<p>Политическая психология (ред. Деркач, 2003)</p> <p>Рокеач (1960)</p> <p>Дилигенский (1996)</p> <p>Дембицька Н. (2007)</p> <p>Воронова (2010)</p> <p>Абашкина и др. (1994)</p> <p>Телегіна (2009)</p> <p>Гаркавець (2006)</p> <p>Трегубов Н. А. (2017)</p>

				Cohen, Mollie J. (2017)]
		<p>Практичне 9 2 бали (аналіз та обговорення мотивів електоральног вибору) 2 бали – письмове опитування</p>	<p>8. Психологічні аспекти електоральної поведінки Виділення мотивів електорального вибору громадян України на основі ознайомлення з результатами соціологічного опитування. Центр Разумкова. За півроку до виборів: рейтинги кандидатів і партій, мотивації вибору, очікування громадян [Електронний ресурс] / Центр Разумкова – Режим доступу до ресурсу: http://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/za-pivroku-do-vyboriv-reitynhy-kandydativ-i-partii-motyvatsii-vyboru-ochikuvanniahromadian Модуль 2 (теми 5-8)</p>	<p>Підготовка до модуля 2. 5 год.</p>